

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการศึกษาประสิทธิผลการดำเนินงานโรงเรียนคุณธรรม สพฐ. สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23 ซึ่งผู้วิจัยได้สรุปการศึกษา ค้นคว้าและผลการวิจัยตามลำดับหัวข้อ ดังนี้

1. ความมุ่งหมายของการวิจัย
2. ประชากร
3. กลุ่มตัวอย่าง
4. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
5. การเก็บรวบรวมข้อมูล
6. การวิเคราะห์ข้อมูล
7. สรุปผล
8. อภิปรายผล
9. ข้อเสนอแนะ

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาประสิทธิผลการดำเนินงานโรงเรียนคุณธรรม สพฐ. สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23 ตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียน ครูผู้รับผิดชอบงานโรงเรียนคุณธรรมและครูผู้สอน

2. เพื่อเปรียบเทียบประสิทธิผลการดำเนินงานโรงเรียนคุณธรรม สพฐ. สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23 ตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียน ครูผู้รับผิดชอบงานโรงเรียนคุณธรรมและครูผู้สอน ที่มีสถานภาพการดำรงตำแหน่ง แตกต่างกัน

3. เพื่อเปรียบเทียบประสิทธิผลการดำเนินงานโรงเรียนคุณธรรม สพฐ. สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23 ตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียน ครูผู้รับผิดชอบงานโรงเรียนคุณธรรมและครูผู้สอน ที่มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน

แตกต่างกัน

4. เพื่อเปรียบเทียบประสิทธิผลการดำเนินงานโรงเรียนคุณธรรม สพฐ. สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23 ตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียน ครูผู้รับผิดชอบงานโรงเรียนคุณธรรมและครูผู้สอน ที่มีขนาดโรงเรียนแตกต่างกัน
5. เพื่อหาแนวทางการยกระดับการดำเนินงานโรงเรียนคุณธรรม สพฐ. สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียน จำนวน 97 คน ครูผู้รับผิดชอบงานโรงเรียนคุณธรรม จำนวน 45 คน และครูผู้สอน จำนวน 2,143 คน ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 23 ในปีการศึกษา 2561 รวมจำนวน 2,285 คน จากทั้งหมด 45 โรงเรียน

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียน ครูผู้รับผิดชอบงานโรงเรียนคุณธรรม และครูผู้สอน โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23 ในปีการศึกษา 2561 การกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างใช้ตารางของเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie and Morgan, 1970, pp. 607-610, อ้างถึงใน บุญชม ศรีสะอาด, 2556, หน้า 43) ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 327 คน จำแนกเป็นผู้บริหารโรงเรียน จำนวน 45 คน ครูผู้รับผิดชอบงานโรงเรียนคุณธรรม จำนวน 45 คน และครูผู้สอน จำนวน 237 คน แต่ผู้วิจัยใช้ในการเก็บตัวอย่างกลุ่มครูผู้สอน จำนวน 239 คน ดังนั้น กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย รวมทั้งสิ้น 329 คน ซึ่งการได้มาของกลุ่มตัวอย่าง ผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้รับผิดชอบงานโรงเรียนคุณธรรม ผู้วิจัยใช้วิธีเลือกแบบเจาะจง และการได้มาของกลุ่มตัวอย่างครูผู้สอน ผู้วิจัยใช้วิธีการสุ่มอย่างง่าย โดยวิธีการจับฉลากแบบใส่คืน การกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง ผู้วิจัยใช้วิธีสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) ได้กลุ่มตัวอย่างของครูผู้สอน โรงเรียนขนาดเล็ก จำนวน 27 คน โรงเรียนขนาดกลาง จำนวน 106 คน และโรงเรียนขนาดใหญ่/ใหญ่พิเศษ จำนวน 106 คน รายละเอียดดังนี้

1. โรงเรียนขนาดเล็ก จำนวน 17 โรงเรียน ประกอบด้วย ผู้บริหารโรงเรียน จำนวน 17 คน ครูผู้รับผิดชอบงานโรงเรียนคุณธรรม จำนวน 17 คน และครูผู้สอน จำนวน 27 คน รวมทั้งสิ้น 61 คน

2 โรงเรียนขนาดกลาง จำนวน 20 โรงเรียน ประกอบด้วย ผู้บริหารโรงเรียน จำนวน 20 คน ครูผู้รับผิดชอบงานโรงเรียนคุณธรรม จำนวน 20 คน และครูผู้สอน จำนวน 106 คน รวมทั้งสิ้น 146 คน

3 โรงเรียนขนาดใหญ่/ใหญ่พิเศษ จำนวน 8 โรงเรียน ประกอบด้วย ผู้บริหารโรงเรียน จำนวน 8 คน ครูผู้รับผิดชอบงานโรงเรียนคุณธรรม จำนวน 8 คน และครูผู้สอน จำนวน 106 คน รวมทั้งสิ้น 122 คน

ดังนั้นจะได้กลุ่มตัวอย่างซึ่งเป็นผู้บริหารโรงเรียน จำนวน 45 คน ครูผู้รับผิดชอบงานโรงเรียนคุณธรรม จำนวน 45 คน และครูผู้สอน จำนวน 239 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถาม (Questionnaires) จำนวน 1 ฉบับ โดยแบ่งเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามที่เกี่ยวกับสถานภาพการดำรงตำแหน่ง ประสบการณ์ในการปฏิบัติงานและขนาดของโรงเรียน ของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแนวตรวจสอบรายการ (Check List) มีรายละเอียดดังนี้

1. สถานภาพการดำรงตำแหน่ง

- 1.1 ผู้บริหารโรงเรียน
- 1.2 ครูผู้รับผิดชอบงานโรงเรียนคุณธรรม
- 1.3 ครูผู้สอน

2. ขนาดของโรงเรียน

- 2.1 โรงเรียนขนาดเล็ก
- 2.2 โรงเรียนขนาดกลาง
- 2.3 โรงเรียนขนาดใหญ่/ใหญ่พิเศษ

3. ประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน

- 3.1 น้อยกว่า 10 ปี

3.2 ระหว่าง 10 – 20 ปี

3.3 มากกว่า 20 ปี

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับประสิทธิผลการดำเนินงานโรงเรียนคุณธรรม สพฐ. สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23 จำนวน 7 ด้าน ซึ่งมีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับจากมากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุดประกอบด้วย

1. มีกระบวนการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมทั้งโรงเรียน
2. มีกลไกคณะทำงานและใช้โครงการคุณธรรมเป็นเครื่องมือที่ทุกคนมีส่วนร่วมในการลงมือปฏิบัติเพื่อพัฒนาโรงเรียนคุณธรรม
3. พฤติกรรมที่พึงประสงค์ในโรงเรียนเพิ่มขึ้น
4. พฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ในโรงเรียนลดลง
5. เกิดกระบวนการมีส่วนร่วมในการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมในโรงเรียนจากทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง
6. มีองค์ความรู้/นวัตกรรมการสร้างเสริมคุณธรรม และมีการบูรณาการกับการจัดการเรียนรู้ในชั้นเรียน
7. เป็นแหล่งเรียนรู้ของโรงเรียนคุณธรรมจริยธรรม

สำหรับแบบสอบถามในตอนที่ 2 มีลักษณะ เป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ชนิด 5 ระดับ ตามวิธีของ Rensis Likert Method มีความหมายและค่าน้ำหนัก ดังนี้

ระดับ 5 หมายถึง ประสิทธิผลการดำเนินงานโรงเรียนคุณธรรม สพฐ. ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 23 อยู่ในระดับมากที่สุด ให้มีค่าน้ำหนักเท่ากับ 5 คะแนน

ระดับ 4 หมายถึง ประสิทธิผลการดำเนินงานโรงเรียนคุณธรรม สพฐ. ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 23 อยู่ในระดับมาก ให้มีค่าน้ำหนักเท่ากับ 4 คะแนน

ระดับ 3 หมายถึง ประสิทธิผลการดำเนินงานโรงเรียนคุณธรรม สพฐ. ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 23 อยู่ในระดับปานกลาง ให้มีค่าน้ำหนักเท่ากับ 3 คะแนน

ระดับ 2 หมายถึง ประสิทธิภาพการดำเนินงานโรงเรียนคุณธรรม สพฐ. ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 23 อยู่ในระดับน้อย ให้มีค่าน้ำหนักเท่ากับ 2 คะแนน

ระดับ 1 หมายถึง ประสิทธิภาพการดำเนินงานโรงเรียนคุณธรรม สพฐ. ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 23 อยู่ในระดับน้อยที่สุด ให้มีค่าน้ำหนักเท่ากับ 1 คะแนน

การแปลความหมายของคะแนน ผู้วิจัยได้กำหนดการวัดระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับประสิทธิผลการดำเนินงานโรงเรียนคุณธรรม สพฐ.โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 23 โดยใช้ค่าเฉลี่ยของคะแนนเป็นตัวชี้วัด ซึ่งกำหนดเกณฑ์ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2556, หน้า 121)

ค่าเฉลี่ย 4.51 – 5.00 หมายถึง ประสิทธิภาพการดำเนินงานโรงเรียนคุณธรรม สพฐ.โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 23 อยู่ในระดับบากที่สุด

ค่าเฉลี่ย 3.51 – 4.50 หมายถึง ประสิทธิภาพการดำเนินงานโรงเรียนคุณธรรม สพฐ.โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 23 อยู่ในระดับบาก

ค่าเฉลี่ย 2.51 – 3.50 หมายถึง ประสิทธิภาพการดำเนินงานโรงเรียนคุณธรรม สพฐ.โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 23 อยู่ในระดับปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 1.51 – 2.50 หมายถึง ประสิทธิภาพการดำเนินงานโรงเรียนคุณธรรม สพฐ.โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 23 อยู่ในระดับน้อย

ค่าเฉลี่ย 1.00 – 1.50 หมายถึง ประสิทธิภาพการดำเนินงานโรงเรียนคุณธรรม สพฐ.โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 23 อยู่ในระดับน้อยที่สุด

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง ผู้วิจัยมีวิธีการเก็บรวบรวมดังนี้

1. ขอความอนุเคราะห์จากสำนักงานบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร ทำหนังสือถึงผู้อำนวยการโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23 เพื่อขอความร่วมมือในการเก็บข้อมูลและตอบแบบสอบถาม
2. ผู้วิจัยแจกแบบสอบถามจำนวน 329 ฉบับ เก็บข้อมูลด้วยตนเองได้แบบสอบถามกลับคืนมา 329 ฉบับ

การจัดกระทำข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับดังนี้

1. นำแบบสอบถามที่ได้รับคืนมาทั้งหมดมาตรวจสอบความถูกต้องและความสมบูรณ์ในการตอบแบบสอบถาม
2. นำแบบสอบถามที่สมบูรณ์ไปตรวจคะแนนเป็นรายข้อตามเกณฑ์ที่กำหนด
3. นำคะแนนที่ได้จากข้อ 2 ไปวิเคราะห์หาค่าสถิติต่างๆ โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูปทั้งนี้ได้วิเคราะห์ตามสมมติฐานการวิจัย

สรุปผล

ผลการวิจัย ประสิทธิภาพการดำเนินงานโรงเรียนคุณธรรม สพฐ. สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23 ตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนครูผู้รับผิดชอบงานโรงเรียนคุณธรรมและครูผู้สอน พบว่า

1. ประสิทธิภาพการดำเนินงานโรงเรียนคุณธรรม สพฐ. พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับ มาก ($\bar{X} = 4.40$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้านเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ดังนี้ พฤติกรรมที่พึงประสงค์เพิ่มขึ้น ($\bar{X} = 4.46$) เกิดกระบวนการมีส่วนร่วม ($\bar{X} = 4.45$) มีกระบวนการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมทั้งโรงเรียน ($\bar{X} = 4.43$) เป็นแหล่งเรียนรู้ด้านพัฒนาคุณธรรม ($\bar{X} = 4.42$) มีกลไกคณะทำงาน

และใช้โครงการคุณธรรมเป็นเครื่องมือที่ทุกคนมีส่วนร่วมในการลงมือปฏิบัติเพื่อพัฒนาโรงเรียนคุณธรรม ($\bar{X} = 4.41$) มีองค์ความรู้และมีการบูรณาการคุณธรรมในชั้นเรียน ($\bar{X} = 4.39$) พฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ลดลง ($\bar{X} = 4.27$)

1.1 ด้านที่ 1 มีกระบวนการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมทั้งโรงเรียน โดยภาพรวมอยู่ในระดับ มาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับแรก ได้แก่ สภาพแวดล้อมของโรงเรียนสะอาด ร่มรื่นเอื้อต่อการเรียนรู้ ($\bar{X} = 4.55$) ครู และ นักเรียนมีความสุข ยิ้มแย้ม แจ่มใส ทักทาย ได้ตอบอย่างมีสัมมาคารวะ ($\bar{X} = 4.52$) ในโรงเรียนมีภาพความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างครู นักเรียน และผู้บริหาร ($\bar{X} = 4.50$)

1.2 ด้านที่ 2 มีกลไกคณะทำงานและใช้โครงการคุณธรรมเป็นเครื่องมือที่ทุกคนมีส่วนร่วมในการลงมือปฏิบัติเพื่อพัฒนาโรงเรียนคุณธรรม โดยภาพรวมอยู่ในระดับ มาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับแรก ได้แก่ โรงเรียนมีโครงการคุณธรรม / กิจกรรมส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรม ($\bar{X} = 4.49$) คณะกรรมการ / คณะทำงานรับผิดชอบงานตามบทบาทหน้าที่ ที่ได้รับมอบหมายอย่างเต็มกำลัง ($\bar{X} = 4.46$) ผู้บริหารมีกระบวนการเสริมแรงอย่างเป็นระบบในการขับเคลื่อนพัฒนาโรงเรียนคุณธรรม ($\bar{X} = 4.43$)

1.3 ด้านที่ 3 พฤติกรรมที่พึงประสงค์ในโรงเรียนเพิ่มขึ้น โดยภาพรวมอยู่ในระดับ มาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับแรก ได้แก่ ผู้บริหารมีพฤติกรรมบ่งชี้เชิงบวกที่กำหนดในตารางคุณธรรมอัตลักษณ์ ร้อยละ 100 ($\bar{X} = 4.51$) นักเรียน มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามหลักสูตรแกนกลาง ร้อยละ 75 ขึ้นไป ($\bar{X} = 4.47$) นักเรียนมีพฤติกรรมบ่งชี้เชิงบวกที่กำหนดในตารางคุณธรรมอัตลักษณ์ ร้อยละ 85 ขึ้นไป ($\bar{X} = 4.43$)

1.4 ด้านที่ 4 พฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ในโรงเรียนลดลง โดยภาพรวมอยู่ในระดับ มาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับแรก ได้แก่ ผู้บริหาร มีพฤติกรรมที่ไม่ขัดแย้งกับคุณธรรมอัตลักษณ์ของโรงเรียน ($\bar{X} = 4.36$) ครูมีพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ และขัดแย้งกับคุณธรรมอัตลักษณ์ของโรงเรียน ไม่เกินร้อยละ 5 ($\bar{X} = 4.32$) นักเรียน มีพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ ไม่เกินร้อยละ 5 ($\bar{X} = 4.23$)

1.5 ด้านที่ 5 เกิดกระบวนการมีส่วนร่วมในการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมในโรงเรียนจากทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง(ผู้บริหาร ครู บุคลากร นักเรียน ผู้ปกครองและชุมชน)โดยภาพรวมอยู่ในระดับ มาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับแรก ได้แก่ ผู้บริหาร ครู บุคลากร และนักเรียน เห็นคุณค่าและประโยชน์ของการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรม ($\bar{X} = 4.50$) ผู้บริหาร ครู บุคลากร และนักเรียน ให้ความร่วมมือในการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมของโรงเรียน ($\bar{X} = 4.50$) มีการวางแผนในการสร้างกระบวนการมีส่วนร่วมของครู นักเรียนและผู้บริหาร เพื่อให้เกิดความร่วมมือในการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรม ($\bar{X} = 4.49$)

1.6 ด้านที่ 6 มีองค์ความรู้/นวัตกรรมการสร้างเสริมคุณธรรม และมีการบูรณาการกับการจัดการเรียนรู้ในชั้นเรียน โดยภาพรวมอยู่ในระดับ มาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับแรก ได้แก่ มีการพัฒนาคุณธรรมที่บูรณาการหรือสอดแทรกอยู่ในการเรียนการสอน ($\bar{X} = 4.50$) มีการพัฒนาคุณธรรมในการทำงานของบุคลากรในโรงเรียนตามรูปแบบของโรงเรียนจนเป็นวัฒนธรรมองค์กร ($\bar{X} = 4.47$) มีกิจกรรมการสร้างเสริมคุณธรรมจริยธรรมผนวกไว้ในแผนการจัดการเรียนรู้ในชั้นเรียน ($\bar{X} = 4.37$)

1.7 ด้านที่ 7 เป็นแหล่งเรียนรู้ของโรงเรียนคุณธรรม จริยธรรม โดยภาพรวมอยู่ในระดับ มาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับแรก ได้แก่ มีกระบวนการพัฒนาโรงเรียนคุณธรรมที่เป็นระบบ มีความชัดเจนและนำไปใช้เป็นแบบอย่างได้ ($\bar{X} = 4.46$) มีโครงการคุณธรรม/กิจกรรมของนักเรียน ที่เป็นแบบอย่างในการศึกษาดูงานได้ ($\bar{X} = 4.45$) มีการเผยแพร่โครงการที่เป็นแบบอย่างสู่สาธารณะ ในรูปแบบต่างๆ เช่น เอกสาร แผ่นพับ สื่อสิ่งพิมพ์ วิทยุทัศน์ เสียงตามสาย เป็นต้น ($\bar{X} = 4.44$)

2. ประสิทธิภาพการดำเนินงานโรงเรียนคุณธรรม สพฐ. สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23 ตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียน ครูผู้รับผิดชอบงานโรงเรียนคุณธรรมและครูผู้สอน ที่มีสถานภาพการดำรงตำแหน่งแตกต่างกัน พบว่า โดยภาพรวมและรายด้าน ไม่แตกต่างกัน

3. ประสิทธิภาพการดำเนินงานโรงเรียนคุณธรรม สพฐ. สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23 ตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียน ครูผู้รับผิดชอบงานโรงเรียนคุณธรรมและครูผู้สอน ที่มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานแตกต่างกัน พบว่า

โดยภาพรวมแตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านแล้ว ทุกด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05

4. ประสิทธิภาพการดำเนินงานโรงเรียนคุณธรรม สพฐ. สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23 ตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียน ครูผู้รับผิดชอบงานโรงเรียนคุณธรรมและครูผู้สอน ที่มีขนาดโรงเรียนแตกต่างกัน โดยภาพรวมแล้ว ไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่ 2 มีกลไกคณะทำงานและใช้โครงการคุณธรรมเป็นเครื่องมือที่ทุกคนมีส่วนร่วมในการลงมือปฏิบัติเพื่อพัฒนาโรงเรียนคุณธรรม และด้านที่ 7 เป็นแหล่งเรียนรู้ด้านพัฒนาคุณธรรม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนด้านอื่นๆ ไม่แตกต่าง

5.แนวทางการยกระดับประสิทธิภาพการดำเนินงานโรงเรียนคุณธรรม สพฐ. สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23 ที่ควรพัฒนาประกอบด้วย

5.1 ด้านที่ 4 พฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ลดลง แนวทางการยกระดับ ได้แก่ ส่งเสริมให้มีการจัดทำโครงการคุณธรรมที่ส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ให้ลดลง เช่น โครงการพัฒนาจริยคุณ ใช้วิธีการส่งเสริมคุณธรรมที่หลากหลายเหมาะสมต่อบริบทของโรงเรียนและชุมชน กำหนดแนวทางการมีส่วนร่วมทั้งภายในโรงเรียนครอบครัว และชุมชน การบูรณาการคุณธรรมให้สัมพันธ์กับการปฏิบัติจริงในชีวิตประจำวัน และขยายผลไปสู่ครอบครัวคุณธรรม ส่งเสริมให้เกิดพฤติกรรมที่พึงประสงค์เป็นแบบอย่างที่ดี เช่น การจัดค่ายยุวชนคนคุณธรรม การจัดกิจกรรมครูชนคนคุณธรรม

5.2 ด้านที่ 6 มีองค์ความรู้/นวัตกรรมการสร้างเสริมคุณธรรมและมีการบูรณาการกับการจัดการเรียนรู้ในชั้นเรียน แนวทางการยกระดับ ได้แก่ จัดให้มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ถอดบทเรียนของกระบวนการพัฒนาโรงเรียนคุณธรรม และโครงการคุณธรรมที่ประสบความสำเร็จ ส่งเสริมให้มีการผลิตนวัตกรรมสร้างสรรค์คนดี เพิ่มมากขึ้น เช่น การจัดทำภาพยนตร์สั้นคุณธรรม สพฐ. ส่งเสริมให้มีการเข้าร่วมการประกวดโครงการคุณธรรม นวัตกรรมการสร้างเสริมคุณธรรม ในระดับต่างๆ จัดให้มีการบูรณาการการสร้างเสริมคุณธรรมจริยธรรมในการจัดการเรียนรู้ทุกรายวิชา จัดให้มีการอบรมพัฒนาการส่งเสริมคุณธรรม โดยวิทยากรที่มีความเชี่ยวชาญเฉพาะ

อภิปรายผล

ผลการวิจัย ประสิทธิภาพการดำเนินงานโรงเรียนคุณธรรม สพฐ. สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23 ในครั้งนี้ประเด็นที่จะนำมาอภิปรายผล ดังนี้

1. ประสิทธิภาพการดำเนินงานโรงเรียนคุณธรรม สพฐ. โดยรวม มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก เรียงจากมากไปหาน้อย ดังนี้ พฤติกรรมที่พึงประสงค์เพิ่มขึ้น เกิดกระบวนการมีส่วนร่วม มีกระบวนการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมทั้งโรงเรียน เป็นแหล่งเรียนรู้ด้านพัฒนาคุณธรรม มีกลไกคณะทำงานและใช้โครงการคุณธรรมเป็นเครื่องมือที่ทุกคนมีส่วนร่วมในการลงมือปฏิบัติเพื่อพัฒนาโรงเรียนคุณธรรม มีองค์ความรู้และมีการบูรณาการคุณธรรมในชั้นเรียนและพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ลดลง โดยรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 1 ที่ตั้งไว้ว่า “ประสิทธิภาพการดำเนินงานโรงเรียนคุณธรรม สพฐ. อยู่ในระดับมาก” ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการดำเนินงานมีแนวทางการปฏิบัติที่ชัดเจนเป็นรูปธรรม และทำให้เกิดการพัฒนาคุณธรรมของผู้เรียนได้เป็นอย่างดี สอดคล้องกับงานวิจัยของ วิกรานต์ พิพิทธภณซ์ (2553, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาสภาพการดำเนินงานส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมนักเรียนในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสกลนคร เขต 1 โดยรวมอยู่ในระดับมาก ปัญหา การดำเนินงานส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมนักเรียนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา สกลนคร เขต 1 อยู่ในระดับน้อย

2. ประสิทธิภาพการดำเนินงานโรงเรียนคุณธรรม สพฐ. สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23 ตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียน ครูผู้รับผิดชอบงานโรงเรียนคุณธรรมและครูผู้สอน ที่มีสถานภาพทางตำแหน่งแตกต่างกัน พบว่า ประสิทธิภาพการดำเนินงานโรงเรียนคุณธรรม สพฐ. โดยภาพรวมและรายด้านแล้วไม่แตกต่างกัน ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 2 ที่ตั้งไว้ว่า “ประสิทธิภาพการดำเนินงานโรงเรียนคุณธรรม สพฐ. สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23 ตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียน ครูผู้รับผิดชอบงานโรงเรียนคุณธรรมและครูผู้สอนที่มีสถานภาพทางตำแหน่งแตกต่างกัน มีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน” ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุภัทนา หาญสุริย์ (2556, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาสภาพและปัญหาการดำเนินงานส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมนักเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23 พบว่า ความคิดเห็นของผู้อำนวยการโรงเรียน รองผู้อำนวยการ

ฝ่ายบริหารงานทั่วไป และครูผู้รับผิดชอบงานด้านส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมนักเรียน จำแนกตามตำแหน่ง ภาพรวม พบว่า ไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการบริหารและการนิเทศและด้านการจัดสภาพแวดล้อม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ส่วนความคิดเห็นที่มีต่อปัญหา โดยภาพรวม พบว่า แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการจัดการเรียน การสอน ด้านการจัดกิจกรรมนักเรียน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ส่วนด้านการวัดและประเมินผลทางคุณธรรม จริยธรรม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และสอดคล้องกับงานวิจัยของ วิกรานต์ พิพิทธภัณฑ์, (2553, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาและเปรียบเทียบสภาพปัญหาการดำเนินงานส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมนักเรียน ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสกลนคร เขต 1 พบว่า สภาพ และปัญหา การดำเนินงานส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมนักเรียน ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร และ ครูผู้สอนในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา สกลนคร เขต 1 ไม่มีความ แตกต่างกัน

3. ประสิทธิภาพการดำเนินงานโรงเรียนคุณธรรม สพฐ. สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23 ตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียน ครูผู้รับผิดชอบ งานโรงเรียนคุณธรรมและครูผู้สอน ที่มีประสบการณ์แตกต่างกัน พบว่า ประสิทธิภาพการ ดำเนินงานโรงเรียนคุณธรรม สพฐ. โดยภาพรวมแตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานข้อ ที่ 3 ที่ตั้งไว้ว่า “ประสิทธิผลการดำเนินงานโรงเรียนคุณธรรม สพฐ. สังกัดสำนักงานเขต พื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23 ตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียน ครูผู้รับผิดชอบ งานโรงเรียนคุณธรรมและครูผู้สอน ที่มีประสบการณ์แตกต่างกัน มีความคิดเห็นไม่ แตกต่างกัน” เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ทุกด้าน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทาง สถิติที่ระดับ.05 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ การเปลี่ยนผ่านของครุระหว่าง Gen X และ Gen Y มีมากขึ้น และค่านิยมของสังคมที่เปลี่ยนแปลงไป อาจทำให้แนวคิดในเรื่องเดียวกันเห็น ต่างกันออกไป ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ นริศฯ สุระวิญญู (2559, บทคัดย่อ) ได้ศึกษา ปัจจัยที่มีผลต่อความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของผู้จัดการตรวจสอบ บัญชี Gen Y ใน สำนักงานสอบบัญชีขนาดใหญ่ 4 แห่ง พบว่า โดยรวมของผู้จัดการตรวจสอบบัญชี Gen Y ในสำนักงานสอบบัญชีขนาดใหญ่ 4 แห่ง คือ ด้านอายุโดยพบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีอายุ 25-30 ปี มีความพึงพอใจในการปฏิบัติงานโดยรวม น้อยกว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีอายุ 35 ปี ขึ้นไป ในขณะที่กลุ่ม ตัวอย่างที่มีอายุ 30-35 ปี มีความพึงพอใจในการปฏิบัติงานโดยรวม

น้อยกว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีอายุ 35 ปีขึ้นไป และสอดคล้องกับงานวิจัยของ พรรณวดี สถิตถาวร ,ประจวบ เพิ่มสุวรรณ(2555, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาทัศนคติของคนรุ่น Gen Y ที่มีต่อการทำงานใน ระบบราชการ ผลการวิจัยสรุปได้ว่า คนรุ่น Gen Y มีทัศนคติอยู่ในระดับปานกลางต่อการทำงานในระบบ ราชการอันเนื่องมาจากงานราชการยังมีอุปสรรคหรือมีข้อจำกัดการทำงานหลายประการ

4. ประสิทธิภาพการดำเนินงานโรงเรียนคุณธรรม สพฐ.สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23 ตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียน ครูผู้รับผิดชอบงานโรงเรียนคุณธรรมและครูผู้สอน ที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนที่มีขนาดแตกต่างกัน พบว่า ประสิทธิภาพการดำเนินงานโรงเรียนคุณธรรม สพฐ. พบว่า โดยภาพรวมแล้ว ไม่แตกต่างกัน ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 3 ที่ตั้งไว้ว่า “ประสิทธิผลการดำเนินงานโรงเรียนคุณธรรม สพฐ.สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23 ตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียน ครูผู้รับผิดชอบงานโรงเรียนคุณธรรมและครูผู้สอน ที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนที่มีขนาดแตกต่างกัน มีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน” เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่ 2 มีกลไกคณะทำงานและใช้โครงการคุณธรรมเป็นเครื่องมือที่ทุกคนมีส่วนร่วมในการลงมือปฏิบัติเพื่อพัฒนาโรงเรียนคุณธรรมและด้านที่ 7 เป็นแหล่งเรียนรู้ด้านพัฒนาคุณธรรม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนด้านอื่นๆ ไม่แตกต่าง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุมัทธา หาญสุรีย์ (2556, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาสภาพและปัญหาการดำเนินงานส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมนักเรียน ความคิดเห็นของผู้อำนวยการโรงเรียน รองผู้อำนวยการฝ่ายบริหารงาน ทั่วไป และครูผู้รับผิดชอบงานด้านส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมนักเรียน ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา เขต 23 จำแนกตามขนาด โรงเรียน โดยภาพรวม พบว่า ไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการ จัดการเรียนการสอน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนความคิดเห็น ที่มีต่อปัญหา โดยภาพรวมและรายด้าน พบว่า ไม่แตกต่างกัน และสอดคล้องกับงานวิจัยของ วิกรานต์ พิพิทธภักดิ์ (2553, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาและเปรียบเทียบสภาพปัญหาการ ดำเนินงานส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมนักเรียน ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสกลนคร เขต 1 พบว่า สภาพ และปัญหาการดำเนินงานส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมนักเรียน ตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครูผู้สอนในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา สกลนคร เขต 1 ที่เปิดสอนในลักษณะแตกต่างกัน ไม่มีความแตกต่างกัน

5. แนวทางการยกระดับประสิทธิผลการดำเนินงานโรงเรียนคุณธรรม สพฐ. สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23 ที่ควรพัฒนาประกอบด้วย

5.1 ด้านที่ 4 พฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ลดลง ได้แก่ ส่งเสริมให้มีการจัดทำโครงการคุณธรรมที่ส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ให้ลดลง เช่น โครงการพัฒนาจริยคุณ ใช้วิธีการส่งเสริมคุณธรรมที่หลากหลาย เหมาะสมต่อบริบทของโรงเรียนและชุมชน กำหนดแนวทางการมีส่วนร่วมทั้งภายในโรงเรียนครอบครัว และชุมชน การบูรณาการคุณธรรมให้สัมพันธ์กับการปฏิบัติจริงในชีวิตประจำวัน และขยายผลไปสู่ครอบครัวคุณธรรม ส่งเสริมให้เกิดพฤติกรรมที่พึงประสงค์เป็นแบบอย่างที่ดี เช่น การจัดค่ายยุวชนคนคุณธรรม การจัดกิจกรรมครูชนคนคุณธรรม

5.2 ด้านที่ 6 มีองค์ความรู้/นวัตกรรมการสร้างเสริมคุณธรรมและมีการบูรณาการกับการจัดการเรียนรู้ในชั้นเรียน ได้แก่ จัดให้มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ถอดบทเรียนของกระบวนการพัฒนาโรงเรียนคุณธรรม และโครงการคุณธรรมที่ประสบความสำเร็จ ส่งเสริมให้มีการผลิตนวัตกรรมสร้างสรรค์คนดี เพิ่มมากขึ้นเช่น การจัดทำภาพยนตร์สั้นคุณธรรม สพฐ. ส่งเสริมให้มีการเข้าร่วมการประกวดโครงการคุณธรรม นวัตกรรมการสร้างเสริมคุณธรรม ในระดับต่างๆ จัดให้มีการบูรณาการการสร้างเสริมคุณธรรมจริยธรรมในการจัดการเรียนรู้ทุกรายวิชา จัดให้มีการอบรมพัฒนาการส่งเสริมคุณธรรม โดยวิทยากรที่มีความเชี่ยวชาญเฉพาะ

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

จากผลการวิจัยที่ได้สรุปและอภิปรายผลมานั้น ผู้วิจัยมีแนวคิดเป็นข้อเสนอแนะเพื่อการนำผลการวิจัยไปใช้ ดังนี้

1.1 ประสิทธิภาพการดำเนินงานโรงเรียนคุณธรรม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23 พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.40$) ทำให้ทราบว่า ทุกโรงเรียนให้ความสำคัญกับการดำเนินงานโรงเรียนคุณธรรม เพราะมีกระบวนการที่ชัดเจน สามารถนำไปพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียนได้ดีอีกแนวทางหนึ่ง แต่ในการพัฒนาคุณธรรมอาจต้องต้องใช้เวลาและการติดตามประเมินผล จึงควรมีการปฏิบัติที่ต่อเนื่อง สม่ำเสมอ และควรมีการพัฒนาการดำเนินงานให้มีประสิทธิผลเพิ่มมากขึ้น

1.2 ประสิทธิภาพการดำเนินงานโรงเรียนคุณธรรม สพฐ.สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23 ตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียน ครูผู้รับผิดชอบงานโรงเรียนคุณธรรมและครูผู้สอน จำแนกตามสถานภาพการดำรงตำแหน่ง และปฏิบัติงานในโรงเรียนที่มีขนาดแตกต่างกัน โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน จำแนกตามประสบการณ์การทำงานต่างกัน โดยภาพรวม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05 แสดงให้เห็นว่า ผู้บริหารโรงเรียน ครูผู้รับผิดชอบงานโรงเรียนคุณธรรมและครูผู้สอน ที่มีประสบการณ์ทำงานแตกต่างกัน มีความคิดเห็นที่แตกต่างกัน ดังนั้น ควรให้มีการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ด้านกระบวนการพัฒนาโรงเรียนคุณธรรม และการเรียนรู้จากผู้มีความเชี่ยวชาญในด้านการส่งเสริมสร้างคุณธรรม

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยในครั้งต่อไป

จากผลการวิจัยที่ได้สรุป และอภิปรายผลมานั้น ผู้วิจัยมีแนวคิดเป็นข้อเสนอแนะ เพื่อการทำวิจัยครั้งต่อไป ดังนี้

2.1 ควรวิจัยเกี่ยวกับสภาพและปัญหาการดำเนินงานโรงเรียนคุณธรรม สพฐ.เพื่อให้ทราบถึง สภาพและปัญหาของการดำเนินงานโรงเรียนคุณธรรม

2.2 ควรวิจัยปฏิบัติการ เพื่อให้เกิดการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมในด้านต่างๆ ของผู้เรียน